

Raamwerk Leerdoelen Ondermijning TLM

Het raamwerk is ontwikkeld als onderdeel van het project 'Landelijke voorlichting ondermijning in de mbo-opleidingen Transport, Logistiek en Maritiem', geïnitieerd door de vijf Mainports Zeeland/West Brabant, Noordzeekanaalgebied, Siersteelt, Rotterdam en Schiphol. Het doel van het project is om het onderwerp Ondermijning een structurele plek te geven binnen de mbo-opleidingen TLM.

Het raamwerk geeft een overzicht van de leerdoelen rondom het onderwerp Ondermijning binnen de mbo-opleidingen Transport, Logistiek en Maritiem (TLM). Het raamwerk is voorgelegd en besproken met diverse mensen uit het onderwijs en werkveld.

Doel raamwerk

Het raamwerk is ontwikkeld om mbo-scholen TLM, leerbedrijven en andere betrokkenen een gemeenschappelijk kader te bieden: Wat moeten studenten TLM weten en kunnen als het om ondermijning gaat?

Wat verstaan we onder ondermijning?

In dit raamwerk staat ondermijning voor 'criminele uitbuiting van een student die een mbo-opleiding TLM volgt.' De criminele uitbuiting is specifiek gericht op de goederenstroom binnen de TLM-sector. De student wordt verleid en onder druk gezet om aan deze vorm van ondermijning mee te werken. Social media speelt hierbij vaak een belangrijke rol.

Doelgroepen

De leerdoelen zijn uitgewerkt voor drie doelgroepen:

- Studenten
- Docenten
- Praktijkopleiders

Studenten

Het gaat hier om studenten van de opleidingen TLM. Mogelijk hebben deze studenten al onderwijs gehad over weerbaarheid in relatie tot ondermijning, bijvoorbeeld tijdens het voortgezet onderwijs. Bij dit raamwerk betreft het studenten van de niveaus 1 t/m 4. De leerdoelen in het raamwerk zijn voor deze vier niveaus vrijwel gelijk. Slechts op enkele plekken is onderscheid gemaakt tussen de niveaus 1-2 en de niveaus 3-4. Dit wordt in het raamwerk aangegeven.

Ook al zijn de leerdoelen voor het merendeel gelijk, wel wordt ervan uitgegaan dat de student van niveau 3-4 de leerdoelen kan toepassen in meer complexe praktijksituaties, passend bij de kwalificatie waarvoor hij¹ wordt opgeleid. Ook zal deze student van niveau 3-4 over het algemeen mondiger zijn en op het leerbedrijf meer verantwoordelijkheid dragen. Dit komt met name naar voren in de leerdoelen die vallen onder houding en gericht zijn op zelfreflectie.

Docenten

Onder de doelgroep Docenten valt de vakdocent en de bpv²-begeleider. Zij zijn voor de student de 'vertaler' van het curriculum over ondermijning. Door het directe contact met de student speelt deze docent ook een belangrijke rol bij het signaleren van ondermijning (interne melding). Het raamwerk gaat ervan uit dat deze docent *niet* de persoon is die een externe melding doet bij (verdenking van) ondermijning. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de school en kan bijvoorbeeld vallen onder de rol van mentor/SLB'er³, zorg-/ondersteuningscoördinator of vertrouwenspersoon.

¹ Waar hij staat, kan ook zij of die worden gelezen

² bpv = beroepspraktijkvorming

³ studieloopbaanbegeleider

Praktijkopleiders

Onder de doelgroep Praktijkopleiders vallen de begeleiders binnen het leerbedrijf. Zij begeleiden de student tijdens het werk/de stage en/of zijn voor de school van de student het eerste aanspreekpunt. Wat voor de docenten geldt, geldt ook voor de praktijkopleiders: het raamwerk gaat ervan uit dat de praktijkopleider wel verantwoordelijk is voor een eventuele interne melding van (verdenking van) ondermijning, maar dat een externe melding de verantwoordelijkheid is van het leerbedrijf. Dit kan bijvoorbeeld de leidinggevende of vertrouwenspersoon zijn.

Ondermijning en leerdoelen

Een deel van de leerdoelen heeft betrekking op de student zelf: wanneer en hoe je persoonlijk kwetsbaar bent en betrokken kunt raken bij ondermijning, hoe je weerbaarder kunt zijn en jouw zorgen of betrokkenheid bespreekbaar kunt maken. Deze leerdoelen gelden vooral voor studenten, maar ook docenten en praktijkopleiders moeten dit weten en kunnen.

Een ander deel van de leerdoelen gaat over situaties waarbij je ziet dat anderen betrokken zijn: wat je moet doen als je verdachte situaties opmerkt of afwijkend gedrag bij anderen signaleert, welke acties je kunt ondernemen, hoe je het gesprek aangaat en zo nodig een interne melding doet. Deze leerdoelen gelden vooral voor docenten en praktijkopleiders en in mindere mate voor studenten.

Om bijbehorende kennis en vaardigheden te kunnen overdragen, moet de docent en praktijkopleider boven de stof staan. Zij hebben de nodige inhoudelijke kennis over ondermijning binnen de TLM-sector, beheersen de vaardigheden die moeten worden aangeleerd.

Mist een docent of praktijkopleider deze kennis en vaardigheden? Dan kan de hulp worden ingeroepen van een gastdocent of andere externe partij. Hierbij moet kritisch gekeken worden: wat biedt de externe partij aan, wat is de inhoud en sluit dit aan op de gewenste leerdoelen en welke werkvormen worden ingezet? Voorkomen moet worden dat studenten zich door de lessen juist aangetrokken voelen door 'snel geld verdienen', de status of 'leren' hoe je bij ondermijning onder de radar kunt blijven.

Bij leerdoelen gericht op de houding van de student, is herhaling, er regelmatig op terugkomen, het via meerdere invalshoeken belichten, van belang. De docent en praktijkopleider, die de student regelmatig zien, zijn de personen bij uitstek om met de student te werken aan deze houding-leerdoelen. Een goede samenwerking en afstemming met elkaar en met andere collega's is daarbij essentieel.

Docenten en praktijkopleiders hebben naast hun rol als docent/opleider ook een begeleidende en coachende rol (zorgfunctie). Zij zorgen voor een veilige leeromgeving in de klas en op de werkplek en ondersteunen en begeleiden de student bij zijn ontwikkeling als mens en als aankomend vakman. De inkleuring van deze rol is mede afhankelijk van de visie op leren die de school uitdraagt. De school en het leerbedrijf zijn op hun beurt verantwoordelijk voor een veilige school en een veilig leerbedrijf.

Niveaus

Het raamwerk kent drie niveaus op basis waarvan de leerdoelen zijn ingedeeld.

Preventie, weerbaarheid (groen)

Op het groene niveau gaat het over bewustwording van je kwetsbaarheid in relatie tot ondermijning en over het stellen van grenzen.

Alertheid (oranje)

Bij het oranje niveau gaat het om het signaleren van risico's en herkennen van verdachte situaties. Vragen die de rol spelen zijn: Wat zijn signalen van ondermijning? Wat kan of moet je doen als je iets verdachts ziet? Hoe voorkom je betrokkenheid en weer je je tegen inmenging of ronselaars?

Uitspreken, melden (rood)

Het rode niveau gaat over wat je moet doen bij (vermoedens van) betrokkenheid bij ondermijning. Er is aandacht voor het uitspreken en intern melden en het eventueel opstarten (extern melden) van en/of overdragen aan de juiste zorg.

Kennis, vaardigheden, houding

De leerdoelen zijn geordend naar kennis (weten wat iets inhoudt of betekent), praktische vaardigheden die je moet kunnen toepassen in de (gesimuleerde) praktijk en gedragingen die je moet ontwikkelen en die horen bij een goede (beroeps)houding.

In het raamwerk worden de doelgroepen, niveaus en deze kennis, vaardigheden en houding als volgt weergegeven:

	Preventie, weerbaarheid (groen)	Alertheid (oranje)	Melden (rood)
Studenten	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding
Docenten	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding
Praktijkopleiders	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding	Kennis Vaardigheden Houding

Implementatie van het raamwerk

Om het onderwerp Ondermijning in het mbo-onderwijs van TLM echt op de kaart te zetten, is het onvoldoende om het onderwerp alleen tijdens de lessen aan bod te laten komen. Om de leerdoelen te kunnen bereiken is een goede implementatie binnen de hele schoolorganisatie belangrijk.

Daarbij kun je denken aan:

- het duidelijk hebben wie waar verantwoordelijk voor is als het gaat om ondermijning: wat hoort bij de docent/praktijkopleider, wat bij de mentor/SLB'er, zorg-/ondersteuningscoördinator of vertrouwenspersoon, wat bij de school/het leerbedrijf en wat bij de zorgverlening, zoals de gemeente en/of de politie.
- 'just in time' opleiden, bijvoorbeeld door het onderwerp ondermijning op school aan bod laten komen, vlak voorafgaand of tijdens de bpv-periode
- het hebben van duidelijke procedures, regels en afspraken rondom gedrag en veiligheid, waaronder het hebben van een duidelijk intern en extern meldprotocol;
- het hebben van een goede verhouding en afstemming met het leerbedrijf;
- het creëren van een veilige omgeving voor alle betrokkenen op zowel school als in de bpv;
- het kunnen werken als een team, waarbij zorgen en verdachte situaties op school en/of de bpv op tijd en samen met elkaar besproken worden;
- bij de inzet van een gastdocent deze inzet zorgvuldig doorspreken en met deze gastdocent voorbereiden en nabespreken;
- het als school/leerbedrijf (eventueel initiëren en) deelnemen aan een netwerk met bijvoorbeeld de mentor/SLB'er, zorg-/ondersteuningscoördinator, vertrouwenspersoon, gemeente, (wijk)politie en andere instellingen voor advies, ondersteuning en hulp;
- het als school/leerbedrijf up-to-date blijven en ervaringen kunnen uitwisselen, door bijvoorbeeld deel te nemen aan regionale of landelijke netwerken;

- het informeren en betrekken van ouders bij het onderwerp ondermijning bijvoorbeeld via een stukje in de nieuwsbrief of een informatieavond.

Op deze manier kan er een vangnet worden gecreëerd waar studenten, docenten, praktijkopleiders en andere betrokkenen te allen tijde terecht kunnen.

Raamwerk Leerdoelen Ondernijning

Leerdoelen studenten

Preventie, weerbaarheid (groen)

Studenten worden bewust van hun eigen kwetsbaarheden, leren grenzen stellen en doen kennis op over hoe ondernijning werkt.

Kennis:

- De student weet hoe verleidingstechnieken van bijv. ronselaars werken, hoe je benaderd kunt worden en hoe je je hiertegen kunt weren.
- De student weet wat onder ondernijning wordt verstaan.
- De student weet waarom de TLM-sector kwetsbaar is voor ondernijning.
- De student kent de belangrijkste regels op school en het leerbedrijf: hoe je met elkaar omgaat, veilig werkt en respectvol bent.
- De student weet bij wie hij terecht kan op school en in het leerbedrijf als hij zich zorgen maakt of onveilig voelt.

Vaardigheden:

- De student herkent situaties die niet veilig of betrouwbaar voelen.
- De student kan veilig omgaan met sociale media, online platforms en andere communicatievormen, zonder te veel persoonlijke informatie te delen.
- De student kan aangeven wat hij wel of niet wil (kan persoonlijke grenzen aangeven).
- De student kan 'nee zeggen' als anderen hem proberen over te halen tot iets dat hij niet wil.
- De student kan vertellen wat hij wel en niet prettig vindt in contact met anderen.

Houding:

- De student reflecteert op/kijkt kritisch naar zijn eigen gedrag.
- De student is zich bewust van zijn eigen kwetsbaarheid (online en offline).
- De student toont zelfvertrouwen en stelt duidelijke grenzen.
- De student is betrouwbaar: houdt zich aan (werk)protocollen, regels en gemaakte afspraken.

Alertheid (oranje)

Studenten leren risico's en signalen van ondermijning herkennen en zich hiertegen weren.

Kennis:

- De student weet waarom werkzaamheden binnen de TLM-sector kwetsbaar zijn voor ondermijning (informatie, toegang, mensen).
- De student weet wat de risico's of gevolgen kunnen zijn van het meewerken aan ondermijning (straf en strafblad, impact op sociale leven, stempel, invloed op familie, status).

Vaardigheden:

- De student kan afwijkend gedrag opmerken.
- De student kan verdachte situaties herkennen.
- De student kan aangeven waar het omslagpunt ligt tussen een normale vraag en criminele verleiding.
- De student kan bedenken of er een verklaring is voor gesignaleerd afwijkend gedrag.
niveau 3-4: De student kan vragen stellen om erachter te komen of er een logische verklaring bestaat voor gesignaleerd afwijkend gedrag.
- De student kan aangeven dat hij iets niet vertrouwt.
niveau 3-4: De student kan hulp vragen of vragen stellen als hij iets niet vertrouwt.
- De student kan nee zeggen tegen vragen en opdrachten die niet goed voelen of (mogelijk) illegaal zijn.
niveau 3-4: De student kan een methodiek inzetten om zijn grens aan te geven (bijvoorbeeld volgens de 3 stappen: feitelijk gedrag benoemen, gevoel uitspreken, wens uitspreken).

Houding:

- De student is zich bewust van zijn kwetsbare positie in het leerbedrijf.
- De student is alert op afwijkend, verdacht of strafbaar gedrag.
- De student laat zien dat hij weerbaar is bij het omgaan met afwijkend gedrag en verdachte situaties: blijft rustig, zegt 'nee' en/of vraagt hulp.
- De student vraagt hulp, vertelt het als hij iets niet begrijpt of zich zorgen maakt, bijvoorbeeld bij een docent, praktijkopleider of mentor/zorgcoördinator/vertrouwenspersoon.
- De student kan kort vertellen wat hij goed deed en wat beter kan als hij met een lastige situatie te maken had.
niveau 3-4: De student reflecteert op het eigen gedrag met betrekking tot het omgaan met afwijkend gedrag en verdachte situaties.

Uitspreken, melden (rood)

Studenten durven hun zorgen, angsten of betrokkenheid uit te spreken betreffende henzelf en vrienden, klasgenoten of anderen.

Kennis:

- De student weet dat het belangrijk is om te praten en hulp te vragen als hijzelf, vrienden, klasgenoten of anderen bij ondermijning betrokken zijn.
 - De student weet bij wie hij dit kan vertellen op school of in het leerbedrijf (bijvoorbeeld bij de docent, praktijkopleider of mentor/zorgcoördinator/vertrouwenspersoon).
- niveau 3-4:** De student kent de procedure voor melden op school en op het leerbedrijf.

Vaardigheden:

- De student kan op school of het leerbedrijf vertellen/melden dat hij afwijkend gedrag of een verdachte situatie heeft gezien of meegemaakt.
- niveau 3-4:** De student kan op school en op het leerbedrijf volgens de meldprocedure een melding doen van afwijkend gedrag of een verdacht situatie.
- De student kan zijn verhaal doen bij een docent, praktijkopleider of mentor/zorgcoördinator/vertrouwenspersoon.
 - De student kan wat hij meegemaakt onder woorden brengen en onderscheid maken tussen feiten en gevoel.

Houding:

- De student durft hulp te vragen en het te vertellen als hij zich zorgen maakt of iets niet vertrouwt.
 - De student kan aangeven wat hijzelf heeft gedaan in een situatie rondom ondermijning, waarom dit wel of niet goed was en hij kan nadenken over hoe hij dit (nog) beter kan aanpakken.
- niveau 3-4:** De student reflecteert op zijn eigen betrokkenheid bij ondermijning.
- De student is zich bewust dat melden gevolgen kan hebben voor dader, slachtoffer en melder.

Leerdoelen voor docenten

Preventie, weerbaarheid (groen)

Docenten dragen bij aan bewustwording, een veilige en vertrouwelijke sfeer en het versterken van de weerbaarheid van studenten.

Kennis:

- De docent heeft brede kennis over ondermijning en welke vormen dit kan aannemen.
- De docent heeft brede kennis over hoe criminelen werken en hoe zij misbruik maken van transport en logistiek.
- De docent heeft brede kennis over hoe verleidingstechnieken van bijv. ronselaars werken en hoe je je hiertegen kunt weren.
- De docent heeft brede kennis van de actuele werksituatie in leerbedrijven.
- De docent kent de taal, cultuur, ethische- en veiligheidsregels van de TLM-sector (vakgericht).
- De docent weet bij wie hij terecht kan op school als hij zich zorgen maakt over de veiligheid of betrokkenheid van een student.

Vaardigheden:

- De docent herkent en kan omgaan met eigen kwetsbaarheid in relatie tot crimineel gedrag.
- De docent creëert in de klas een veilige leeromgeving waarin studenten zich durven uitspreken over twijfels, dilemma's, verleidingen, groepsdruk of druk van buitenaf.
- De docent herkent signalen van kwetsbaarheid bij studenten (bijv. armoede, eenzaamheid, statusgedrag).
- De docent bespreekt zo nodig signalen van kwetsbaarheid met de individuele student.
- De docent verwerkt thema's rondom weerbaarheid en ondermijning in burgerschaps- en vakgerichte lessen.
- De docent benoemt en bespreekt met studenten morele dilemma's in les- of praktijksituaties op een laagdrempelige manier.
- De docent kan de kwetsbaarheid van studenten bespreekbaar maken bij collega's op school en het leerbedrijf.

Houding:

- De docent toont zich betrokken en geïnteresseerd in alle studenten.
- De docent bouwt een persoonlijke relatie en vertrouwelijke band op met studenten.
- De docent vertoont voorbeeldgedrag in het hanteren van (ethische) regels, het omgaan met grenzen en het reflecteren op situaties en het eigen gedrag.
- De docent is alert in het herkennen van situaties waarin jongeren vatbaar kunnen zijn voor verleiding tot crimineel gedrag.
- De docent is zich bewust van het belang en de urgentie om jongeren weerbaar te maken tegen drugssmokkel en ondermijning.

Alertheid (oranje)

Docenten dragen bij aan het leren herkennen van risico's en signalen van ondermijning en hoe je je daartegen kunt weren.

Kennis:

- De docent heeft brede kennis over de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor ondermijning (informatie, toegang, mensen).
- De docent heeft brede kennis over de risico's of gevolgen van het meewerken aan ondermijning.
- De docent heeft brede kennis van vormen van ondermijning binnen de TLM-sector (vakgericht).
- De docent heeft brede kennis over zwakke schakels bij personen en bedrijven (vakgericht).

Vaardigheden:

- De docent beheerst de vaardigheden voor het opmerken en omgaan met afwijkend gedrag, verdachte situaties en ronselen.
- De docent creëert in de klas een veilige leeromgeving waarin studenten zich durven uitspreken over afwijkend gedrag en verdachte situaties.
- De docent kan passende methodieken inzetten om studenten de benodigde vaardigheden aan te leren en te laten oefenen.
- De docent kan reële en geloofwaardige casuïstiek (passend bij de TLM-sector) inbrengen en bespreken van zichtbare verdachte situaties of andere signalen van criminele beïnvloeding en ronselmethoden en -technieken.
- De docent verwerkt thema's rondom grenzen stellen in burgerschaps- en vakgerichte lessen.
- De docent kan een student aanspreken op kwetsbaar, afwijkend of verdacht gedrag.
- De docent kan de student intern doorverwijzen naar de juiste persoon, zoals mentor, zorgcoördinator of vertrouwenspersoon.
- De docent kan zorgen rondom studenten met afwijkend gedrag en verdachte situaties, bespreekbaar maken bij collega's.

Houding:

- De docent toont voorbeeldgedrag in het objectief observeren, het tijdig en correct bespreken van verdachte situaties en reflecteren op het (eigen en andermans) gedrag.
- De docent is alert op gedragsveranderingen bij studenten die kunnen wijzen op beïnvloeding.
- De docent heeft regelmatig contact met collega's, mentor/zorgcoördinator/vertrouwenspersoon en praktijkopleiders om opvallend gedrag of risico's vroegtijdig te signaleren en bespreken.

Uitspreken, melden (rood)

Docenten weten wat ze moeten doen bij vermoedens van betrokkenheid bij ondermijning en kunnen dit overdragen aan studenten.

Kennis:

- De docent weet wat onder intern en extern melden verstaan wordt.
- De docent heeft brede kennis over het belang van melden.
- De docent heeft brede kennis over de gevolgen van melden voor dader, slachtoffer en melder.
- De docent kent het interne meldprotocol van school en het leerbedrijf.

Vaardigheden:

- De docent meldt afwijkend gedrag of een verdachte situatie volgens het interne meldprotocol.
- De docent creëert in de klas een veilige leeromgeving waarin studenten zich durven uitspreken.
- De docent bespreekt met studenten de impact van het melden op dader, slachtoffer en melder.
- De docent bespreekt met studenten waarom het moeilijk kan zijn je uit te spreken, zoals over twijfels, zorgen, dilemma's, mogelijke betrokkenheid van jezelf, vrienden, klasgenoten of anderen.
- De docent biedt een luisterend oor en kan lastige situaties bespreken.
- De docent bespreekt zorgen rondom ondermijning van/over een student met collega's en mentor/zorgcoördinator/vertrouwenspersoon.

Houding:

- De docent weet hoe om te gaan met geheimhoudingsplicht versus.
- De docent is zich bewust van de impact van melden op dader, slachtoffer en melder.
- De docent heeft regelmatig contact met collega's/mentor/zorgcoördinator en praktijkopleiders bij zorgen rondom ondermijning van een student.

Leerdoelen voor de praktijkopleider

Preventie, weerbaarheid (groen)

Praktijkopleiders dragen bij aan bewustwording in de beroepspraktijk, een veilige en vertrouwelijke sfeer en het versterken van de weerbaarheid van studenten.

Kennis:

- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over drugsmokkel en ondermijning en welke vormen dit kan aannemen in de beroepspraktijk en het leerbedrijf.
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over hoe criminelen misbruik (kunnen) maken van transport en logistiek in de beroepspraktijk en het leerbedrijf.
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over hoe verleidingstechnieken van bijvoorbeeld ronselaars werken en hoe je je hiertegen kunt weren.
- De praktijkopleider kent de taal, cultuur, ethische- en veiligheidsregels van het leerbedrijf.
- De praktijkopleider kent de methodieken, vakinhoud, regels en afspraken die op school worden gebruikt rondom preventie.
- De praktijkopleider weet bij wie hij terecht kan binnen het leerbedrijf en op school als hij zich zorgen maakt over de veiligheid of betrokkenheid van een student.

Vaardigheden:

- De praktijkopleider herkent en kan omgaan met zijn eigen kwetsbaarheid in relatie tot crimineel gedrag.
- De praktijkopleider creëert een veilige werkomgeving waarin de student zich durft uit te spreken over twijfels, dilemma's, verleidingen, groepsdruk of druk van buitenaf.
- De praktijkopleider herkent signalen van kwetsbaarheid bij de student (bijv. armoede, eenzaamheid, statusgedrag).
- De praktijkopleider bespreekt zo nodig signalen van kwetsbaarheid met de student.
- De praktijkopleider kan de student begeleiden bij het juist toepassen van de taal, cultuur, beroepsethiek en veiligheidsregels van het leerbedrijf.
- De praktijkopleider grijpt praktijksituaties aan om morele dilemma's op een laagdrempelige manier met de student te bespreken.
- De praktijkopleider kan de kwetsbaarheid van de student bespreekbaar maken bij collega's, leidinggevende en de contactpersoon op school.

Houding:

- De praktijkopleider toont zich betrokken en geïnteresseerd in de student en onderhoudt een persoonlijke relatie.
- De praktijkopleider vertoont voorbeeldgedrag in het hanteren van (ethische) regels, het omgaan met grenzen en het reflecteren op situaties en het eigen gedrag.
- De praktijkopleider is alert in het herkennen van situaties waarin de student vatbaar kan zijn voor verleiding tot crimineel gedrag.
- De praktijkopleider is zich bewust van het belang en de urgentie om jongeren weerbaar te maken tegen ondermijning.

Alertheid (oranje)

Praktijkopleiders dragen vanuit de beroepspraktijk bij aan het leren herkennen van risico's en signalen van ondermijning en hoe je je daartegen kunt weren.

Kennis:

- De praktijkopleider heeft brede kennis over hoe drugssmokkel binnen de TLM-sector plaatsvindt.
- De praktijkopleider heeft brede kennis over zwakke schakels bij personen en bedrijven in de TLM-sector.
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over de kwetsbaarheid van het leerbedrijf voor ondermijning (informatie, toegang, mensen).
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over de risico's of gevolgen van het meewerken aan ondermijning voor het leerbedrijf en de medewerkers.
- De praktijkopleider kent de methodieken, vakinhoud, regels en afspraken die op school worden gebruikt rondom alertheid.

Vaardigheden:

- De praktijkopleider beheerst de vaardigheden voor het opmerken en omgaan met afwijkend gedrag, verdachte situaties en ronselen.
- De praktijkopleider creëert een veilige werkomgeving waarin de student zich durft uit te spreken over afwijkend gedrag en verdachte situaties.
- De praktijkopleider bespreekt zo nodig afwijkend gedrag en verdachte situaties met de student.
- De praktijkopleider bespreekt met de student wat hij moet doen bij verdachte situaties en signalen.
- De praktijkopleider bespreekt met de student wat de risico's en gevolgen zijn van betrokkenheid bij criminele activiteiten in het leerbedrijf.
- De praktijkopleider kan een student aanspreken op kwetsbaar, afwijkend of verdacht gedrag.
- De praktijkopleider maakt zorgen rondom de student met afwijkend gedrag en verdachte situaties, bespreekbaar bij collega's, leidinggevende en de contactpersoon op school.

Houding:

- De praktijkopleider toont voorbeeldgedrag in het objectief observeren, het tijdig en correct bespreken van verdachte situaties en reflecteren op het (eigen en andermans) gedrag.
- De praktijkopleider is alert op gedragsveranderingen bij de student die kunnen wijzen op beïnvloeding.
- De praktijkopleider heeft regelmatig contact met collega's, leidinggevende en de contactpersoon van school om opvallend gedrag of risico's vroegtijdig te signaleren en bespreken.

Uitspreken, melden (rood)

Praktijkopleiders weten vanuit de beroepspraktijk wat ze moeten doen bij vermoedens van betrokkenheid bij ondermijning en kunnen dit overdragen aan de student.

Kennis:

- De praktijkopleider weet wat onder intern en extern melden verstaan wordt.
- De praktijkopleider heeft brede kennis over het belang van melden.
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over waar en hoe te melden in het leerbedrijf (intern meldprotocol) en wat belangrijke aandachtspunten zijn.
- De praktijkopleider heeft specifieke kennis over de gevolgen van een melding in het leerbedrijf voor dader, slachtoffer en melder.
- De praktijkopleider kent het meldprotocol van school.

Vaardigheden:

- De praktijkopleider meldt afwijkend gedrag of een verdachte situatie volgens het interne meldprotocol van het leerbedrijf.
- De praktijkopleider creëert een veilige werkomgeving waarin de student zich durft uit te spreken.
- De praktijkopleider bespreekt met de student de impact van het melden op dader, slachtoffer en melder.
- De praktijkopleider bespreekt met de student waarom het moeilijk kan zijn je uit te spreken, zoals over twijfels, zorgen, dilemma's, mogelijke betrokkenheid van jezelf, vrienden, klasgenoten of anderen).
- De praktijkopleider biedt een luisterend oor en kan lastige situaties bespreken.
- De praktijkopleider bespreekt met de student waarom het melden van signalen voor het leerbedrijf en de student van belang is.
- De praktijkopleider bespreekt met de student het meldprotocol van het leerbedrijf en wat (mogelijke) vervolgstappen zijn.
- De praktijkopleider bespreekt zorgen rondom ondermijning van/over de student met collega's, leidinggevende en de contactpersoon op school.

Houding:

- De praktijkopleider weet hoe om te gaan met geheimhoudingsplicht versus meldplicht.
- De praktijkopleider is zich bewust van de impact van melden op dader, slachtoffer en melder.
- De praktijkopleider heeft regelmatig contact met collega's, leidinggevende en de contactpersoon van school bij zorgen rondom ondermijning van de student.